

O EXPOZIȚIE

DE ETNOGRAFIE

AFRICANĂ

LA MUZEUL

GRIGORE ANTIPA

îl XVI-lea și duc la ipoteza că meșterul acestei coane a fost în același timp zugrav de biserici vezi foto-detaliu). Înclinăm chiar să socotim și portretele sfintilor de la Arbore sau biserică și. Gheorghe de la Suceava i-au servit drept model.

Ne-am mulțumit în prezentarea de față să emnalăm doar această icoană, dată fiind pretenția ei în colecția Muzeului din Recklinghausen și importanța ei în arta moldovenescă. Menționăm că în colecția franceză de la Paris, în unde a fost cumpărată, se mai găsește o coană de același tip înfățișând pe Sf. apostoli Petru și Pavel, care va intra curind în proprietatea muzeului.

Inainte de a încheia, trebuie să amintim încă că în colecția de la Recklinghausen se mai găsesc patruzeci și opt de icoane pe sticlă din secolul trecut, provenind din diferite centre ale Transilvaniei. Elementele esențiale privind aceste icoane sunt prezentate în catalogul muzeului³.

ICOANA «Sf. DIMITRIE»

Republika Federală a Germaniei.
Muzeul de icoane din Recklinghausen.

Inv. nr. 314.

Moldova. Sfîrșitul secolului al XVI-lea.

Tempera pe lemn, marginile întărite cu pînză pestă care s-a sters stratul de preparație.
In. 82,5 x 49 cm.

În centrul icoanei este reprezentat Sf. Dumitru în picioare, înînd mîinile împreunate, sprijinîte pe un baston. În partea dreaptă este Nestor cu mîinile îndreptate spre sfînt.

Fondul icoanei, pe care se detasează cele două siluete, este împărțit în trei zone diferit colorate. Partea de jos este verde-gălbui-deschis, apoi urmează o dungă galben-portocalie, care se prelungeste constituind cadrul icoanei și a treia zonă este albastră, cu o tonalitate ușor verzuie.

Costumul Sf. Dumitru este asemănător cu al marilor demnitari bizanțiini. El poartă o tunică lungă pînă la călcile, de mătase roșie-cărămizie, presărată cu flori în forma unor stele. Tunica este decorată pe poale, în față, în jurul gâtului și la manșete, cu broderii din perle și pietre prețioase. O mantie roșie-portocalie este agrafată la gât. Pe cap poartă o pălărie de formă occidentală cu o bandă brodată în partea de jos. Capul este înconjurat de un nimbo auriu.

Nestor poartă hîton alb brodat la gît și la poale.

Chipul celor două personaje este modelat în tonalități de brunuri arse; luminile sunt realizate în ochi și roz. Icoana are o crăpătură longitudinală, este roasă și stirbită în partea de jos. Stratul de culoare ușor friabil prezintă crăceluri foarte fine.

Achiziționată de muzeul din Recklinghausen în 1968.

Bibliografie

H. Skrobucha, *Ikonen-Museum* (Catalogul colecției, ed. a IV-a), Recklinghausen, 1968, nr. 372, pl. color.

³ H. Skrobucha, *Ikonen-Museum*, cat. nr. 424 - 472.

VALENTINA BUȘILĂ

Figurină antropomorfă-detaliu.

Muzeul Grigore Antipa, unul dintre cele mai vechi și mai însemnante muzei de științe naturale din România, adăpostește în depozitele sale și o importantă colecție de obiecte africane, americană indiene, australiene, asiatiche.

Cele peste 500 de piese au fost fie cumpărate de Gr. Antipa de la vestita firmă germană

Figurine antropomorfe.

« Umlauf », fie colecționate de doctorul Ilarie Mitrea în decursul îndepărătelor sale călătorii, sau provin din diferite donații; un număr mic a fost achiziționat de muzeu în ultimii ani (1963 și 1967).

Aceste colecții au fost expuse pînă acum cîțiva ani însă, considerindu-se că nu cores-

pund profilului muzeului au fost strinse și depozitate, urmînd să se găsească o soluție pentru organizarea unei secții de etnografie universală.

Aceasta ar fi de fapt soluția ideală, mai cu seamă că la noi în țară nu există un muzeu cu astfel de profil, a cărui valoare cultural-educa-

Costum de femeie herero (manechin).

tivă nu e nevoie să-o mai subliniem. Sperăm însă ca pe lingă viitorul muzeu de etnografie româncască a cărui înfăptuire o s socotim încă o speranță posibilă și realizabilă – va exista și o secție de etnografie a popoarelor, la care se vor putea adăuga și alte colecții, ca de pildă cele ale Muzeului de artă populară (vezi revista Muzeelor nr. 5/1969, « O colecție de artă africană la Muzeul de artă populară al R.S. România »), sau ale muzeelor din Sibiu și Cluj.

Deocamdată, cunoșcind valoarea obiectelor depozitate precum și interesul vizitatorilor față de acestea cu prilejul vechii expunerii, Direcția Muzeului Gr. Antipa a luat hotărîrea de a organiza o expoziție temporară de etnografie africană, urmând ca în decursul unui an, toate obiectele din depozit să fie din nou expuse în muzeu.

Noua expoziție cuprinde obiecte de certă valoare artistică sau etnografică, datând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. În vitrine sau pe pereți sunt expuse: impletituri din fibre vegetale – rogojini, un scut, un frumos covoraș cu fibre colorate din Camerun; arme – scuturi din piele de rinocer, cujite cu teaca din piele de crocodil, cujite și săbii frumos lucrate și decorative, mai ales cele din Nubia, diferite tipuri de sulite; un tam-tam de lemn, bastoane din lemn de cafea din Madagascar; un instrument muzical – marimbă – din lemn și tiugii de diferite mărimi, din Camerun; statuete antropomorfe de lemn.

Cîteva vitrine sint amenajate cu manechine în mărime naturală, comandate tot de Grigore Antipa și reprezentînd diferenții locuitori ai vastului continent, de la pigmei la vitejii massai, sau danakili, bosimanii, herero, în timp ce indeplinește ocupăriile lor zilnice, cu podoabele și imbrăcămintea specifică.

Exponatele sint însoțite de texte explicative iar în vitrine, la fiecare populație e precizată pe o hartă aria de locuire; într-un text mai amplu sint descrise particularitățile specifice precum și situația actuală din țările africane.

Numerose ilustrații și o hartă mare pe tipuri antropomorfe întregesc caracterul didactic al acestei mici expoziții, la care a lucrat cu multă migală și documentare profesională Leonid Apostol, șeful secției de paleontologie de la Muzeul Gr. Antipa.

Deși destul de puțin popularizată, expoziția a fost totuși vizitată de un numeros public și de specialiști, care așteaptă să vadă ansamblul colecției într-un cadru de expunere mult mai potr.vit.